

Nr B 28

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1957/58, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Driftbudgeten

Femte huvudtiteln

1:0) Ytterligare kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. Kungl. Maj:t har i propositionen nr B 2 (bilaga 1, punkt 1, s. 3—6 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 6 juni 1958) föreslagit riksdagen att till ytterligare kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. å tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 24 925 000 kronor.

Under rubrikerna Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. och Ytterligare kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. har för innevarande budgetår anvisats reservationsanslag av sammanlagt 42 000 000 kronor, varav 22 000 000 kronor å tilläggsstat II. Därjämte har under sjätte huvudtiteln reservationsanslag till Vissa vägbyggnadsarbeten samt Ytterligare medel till vissa vägbyggnadsarbeten för innevarande budgetår anvisats 73 000 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen, varav 38 000 000 kronor å tilläggsstat II. Av anslagen under sjätte huvudtiteln äger arbetsmarknadsstyrelsen disponera högst 66 000 000 kronor i arbetslöshetsbekämpande syfte.

Departementschefen anför att arbetslösheten under våren 1958 har legat på en högre nivå än de närmast föregående åren. I mitten av maj månad var sålunda ca 13 000 fler arbetslösa anmälda än vid samma tidpunkt föregående år. Delvis kan detta förklaras av den sena våren, men den ökade arbetslösheten får också ses mot bakgrund av avmattningen i konjunkturläget.

Läget på arbetsmarknaden har föranlett särskilda åtgärder för att förbättra sysselsättningen. Då tillräckliga medel härför icke stått till förfogande inom ramen för de å riksstat och tilläggsstat för innevarande budgetår anvisade anslagen, har Kungl. Maj:t, efter framställningar av arbetsmarknadsstyrelsen, för ändamålet delvis begagnat sig av den av riksdagen (rskr 1957: 133) lämnade fullmakten att under budgetåret 1957/58, därest arbetsmarknadsläget så påfordrar, inom ramen av ett belopp av 300 000 000 kronor

meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag är uppförda å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57.

Under den gångna våren har det sålunda ansetts erforderligt att vidtaga särskilda åtgärder för att förhindra eljest nödvändiga permitteringar av arbetskraft vid Karlskrona örlogsvarv. Genom beslut den 28 mars 1958 har Kungl. Maj:t bemyndigat marinförvaltningen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och sjöfartsstyrelsen att i den takt och omfattning, som arbetsmarknadsstyrelsen finner erforderlig ur sysselsättningssynpunkt, hos örlogsvarvet utlägga beställningar på vissa arbeten. Med stöd av detta bemyndigande har arbetsmarknadsstyrelsen hittills anmodat vederbörande myndigheter att hos varvet utlägga beställningar för en beräknad kostnad av 13 075 000 kronor. Sålunda har marinförvaltningen beställt översyn av vissa fartyg till ett sammanlagt belopp av 3 000 000 kronor. Dessa fartyg skulle såvitt nu kan bedömas ha blivit föremål för översyn under budgetåret 1960/61, varför detta belopp framdeles skall avräknas på de marinens anslag till underhåll av fartyg för nämnda budgetår som faller inom ramen för vårens försvarsuppgörelse. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beställningar omfattar färjor, pontoner och sorteringsverk till ett sammanlagt belopp av 2 720 000 kronor. Slutligen har sjöfartsstyrelsen beställt om- och nybyggnader av fartyg till ett sammanlagt belopp av 7 355 000 kronor. Ytterligare beställningar planeras, varför kostnaderna sammanlagt för de olika myndigheterna torde komma att uppgå till omkring 20 000 000 kronor. Då en del av de i anledning av bemyndigandena beställda arbetena kan bekostas från anslag på riksstaten, beräknas emellertid de kostnader, för vilkas täckande nya anslagsmedel erfordras, uppgå till 17 740 000 kronor. Härav bör 9 925 000 kronor anvisas under arbetslöshetsanslaget, 6 815 000 kronor under tionde huvudtitelns anslag till Säkerhetsanstalter för sjöfarten och 1 000 000 kronor å kapitalbudgeten under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.

Med hänsyn till arbetsmarknadsläget har en förlängning av beredskapsarbetenas varaktighet ansetts nödvändig. För att möjliggöra detta har Kungl. Maj:t den 16 maj 1958 bemyndigat arbetsmarknadsstyrelsen att under budgetåret 1957/58 utöver förut anvisade medel disponera högst 20 000 000 kronor för fortsatta beredskapsarbeten. Av detta belopp har 8 000 000 kronor beräknats för sådana arbeten som bekostas från arbetslöshetsanslaget och 12 000 000 kronor för arbeten som bekostas från anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten.

Det har vidare befunnits erforderligt att öppna möjlighet att vid behov utlägga beställningar även vid andra företag än örlogsvarvet i Karlskrona. Kungl. Maj:t har med anledning härav genom förenämnda beslut den 16 maj 1958 bemyndigat arbetsmarknadsstyrelsen att, för den händelse avskedanden i större omfattning skulle förutskickas vid industriföretag, bereda arbetsmarknadsorganen behövt rådrom för omplacering av arbetskraft genom att utlägga beställningar hos dylika företag inom ramen för ett belopp av 5 000 000 kronor. Även detta belopp torde böra täckas av arbetslöshetsmedel.

För att beredskapen mot arbetslöshet skall kunna upprätthållas kräves att hos statliga och kommunala organ finnes en reserv av färdigplanerade arbeten. I syfte att möjliggöra en ökad sådan planering hos såväl stat som kommun har Kungl. Maj:t genom nyssnämnda beslut *dels* bemyndigat arbetsmarknadsstyrelsen att utöver tillgängliga medel under arbetslöshetsanslaget disponera högst 1 000 000 kronor för bidrag till kommuner för detaljplanering av anläggningsarbeten *dels ock* uppdragit åt styrelsen att inkomma med förslag rörande anläggningsarbeten, som kan utföras för att motverka arbetslöshet och som skall detaljplaneras av statliga myndigheter, med utgångspunkt i att ett belopp av högst 1 000 000 kronor disponeras för detaljplaneringen. Det på grund härav erforderliga beloppet, sammanlagt 2 000 000 kronor, föreslås anvisat under arbetslöshetsanslaget.

Läget på byggnadsarbetsmarknaden kan under den kommande vintern bli sådant att en ökad offentlig husbyggnadsverksamhet blir önskvärd. För att byggnadsarbeten skall kunna sättas igång till hösten måste förberedelser vidtagas i god tid. Det är betydelsefullt att denna planerade byggnadsverksamhet har sådan spridning över landet att den kan sättas igång på orter där tillskott till byggnadsverksamheten är särskilt angelägen ur samsättningsynpunkt. Med anledning härav har olika åtgärder vidtagits. Såsom närmare framgår av vad departementschefen anfört vid anmälan av den förnyade statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, har departementschefen föreslagit, att bidragsramen för pensionärshem ökas till 15 000 000 kronor mot förut föreslagna 5 000 000 kronor. Vidare planeras åtgärder för att öka utrymmet för byggande av yrkesskolor. Sistnämnda åtgärder medför inte nu behov av någon ny medelsanvisning. Emellertid pågår också förberedelser för en utvidgning av byggandet av allmänna samlingslokaler. Härigenom beräknas uppkomma ett medelsbehov, som med ca 3 000 000 kronor överstiger under fonden för allmänna samlingslokaler anvisade anslag. Med anledning härav anses medelsanvisningen till fonden böra ökas med nämnda belopp, varjämte vederbörligt avskrivningsanslag föreslås anvisat under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

Såsom framgår av vad nu anförts erfordras för täckande av kostnaderna för de åtgärder, som Kungl. Maj:t vidtagit i enlighet med den av riksdagen lämnade finansfullmakten, *dels* under femte huvudtiteln anslag till Ytterligare kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. med (9 925 000 + 8 000 000 + 5 000 000 + 2 000 000) 24 925 000 kronor, *dels* under sjätte huvudtiteln anslag till Ytterligare medel till vissa vägbyggnadsarbeten med 12 000 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen, *dels* under tionde huvudtiteln anslag till Säkerhetsanstalter för sjöfarten med 6 815 000 kronor, *dels ock* å kapitalbudgeten anslag under statens utlåningsfonder till Lånefonden för allmänna samlingslokaler med 3 000 000 kronor samt under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond till Väg- och vattenbyggnadsverkets dispositionsanslag med 1 000 000 kronor. Anslagen föreslås anvisade å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Utskottet. Som framgår av departementschefens redogörelse har läget på arbetsmarknaden förliden vår föranlett att särskilda åtgärder vidtagits för att förbättra sysselsättningen. Då tillräckliga medel härför icke stått till förfogande under de för budgetåret 1957/58 anvisade anslagen, har Kungl. Maj:t för ändamålet delvis utnyttjat den av riksdagen för samma budgetår lämnade fullmakten att meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag är uppförda å allmän beredskapsstat för budgetåret 1956/57.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot de av Kungl. Maj:t beslutade åtgärderna och har även funnit sig kunna godtaga det för täckande av kostnaderna angivna anslagsbehovet, varav 24 925 000 kronor beräknats under femte huvudtiteln, 12 000 000 kronor under sjätte huvudtiteln, 6 815 000 kronor under tionde huvudtiteln, 3 000 000 kronor under lånefonden för allmänna samlingslokaler och 1 000 000 kronor under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.

I förevarande sammanhang får utskottet, som senare gör hemställan i övriga berörda hänseenden, hemställa,

att riksdagen må till *Ytterligare kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* å tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 24 925 000 kronor.

Kapitalbudgeten

Statens utlåningsfonder

2:o) **Lånefonden för allmänna samlingslokaler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr B 2 (bilaga 5, punkt 1, s. 13 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 6 juni 1958) framställda förslag och under åberopande av vad utskottet anfört under föregående punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lånefonden för allmänna samlingslokaler* å tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1957/58 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Stockholm den 8 juli 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Ohlon, Gustaf Andersson, Ivar Johansson, Einar Persson, Birger Andersson, Thun, Pålsson, Holmqvist, Sundelin, Rikard Svensson, Söderberg, Ragnar Bergh och Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Petterson i Degerfors, Malmberg, Thapper, Rubbestad, Jansson i Kalix, Persson i Växjö, Ståhl, Gustafsson i Stockholm, Svensson i Stenkyrka, Karlsson i Olofström, fröken Elmén, fröken Karlsson och herr Heckscher.